

Payî Poro Epesasî ηweáyî nánî eañnarîni.

Payî rîna Jisasoyá siyikî imónigfá añî yoî Epesasîyo ηweagfáyî nánî Poro eañnarîni. Añî apî Esia pîropenîsîyo nikwîrónîga uñî nîpimîni seáyî e imónagfîrîni. Poro émáyî añmîni xwîyá yáyî winîpaxfî wáf nura nemerfná añî apimî iwamfó eméfná Sabarfá ná wonî e ηweañînigîni (Wáf wurîmeiarîgfá 18:18-21). E nemo ámî wí e wí e neméísáná ámî rîwîyo e nánî nurî nîηwearî uréwapîyarfná xwiogwî waú wo múroñînigîni (Wáf wurîmeiarîgfá 19:1-41). E nemo ámî wí e emearfná omî fá nîxero gwî añîyo ηwirárte dánî payî rîna nearî Tikikasomî wiowârîñînigîni.

¹ Poronî —Nionî Gorîxo Kiraisî Jisasoyá wáf wurîmeiarîñî wo imónîwîñîñîrî xegî dîñî tîñî nîrîpeañonîrîni. Nionî payî rîna ámá Gorîxoyá imónîgfá Epesasî ηweáyîné —Seyîné segî nawîni ikárîñîgfo, Jisasomî nuxîdiróná pírânîñî uxîdarîgfáyîñîrîni. Seyîné nánî nionî payî rîna nearî mónaparîñîni. ² “Negî ápo Gorîxo tîñî Áminá Jisasî Kiraiso tîñî wá seawianîri seyîné nîwayîrónîro ηweapfîrî nánî seaiiri éisixîni.” nimónarîni.

“*Kiraiso tîñî ikárîñîηwaéne Gorîxo nanî imónîñî apî apî neaiñîrîni.*” urîñî nánîrîni.

³ Gorîxo ámá dîñî nîyîmîñî tîgfáyî nimónîro añînamî ηweáfrîxîñîrî nîwimîxîrîfná nanî wiîarîñîpî, apî nîpîni Kiraiso tîñî ikárîñîηwaéne rîxa neaiñîñî enagî nánî omî yáyî uméwanîñîni. ⁴ O xwîfá rî sîni mimîxîmî dánî nene oyá sîñwîyo dánî siyikwî mínîηwaéne

imónirane xwiyfá mĩneamearipaxf imónirane yanfwa nánĩ Kiraiso tñĩ nawĩnĩ ikárĩnĩŋwápĩmĩ dání fá yiyamĩxĩmĩ neaiñĩnĩgĩnĩ. ⁵ O enĩná dání nene nánĩ dñf sĩpĩ wĩŋf enagĩ nánĩ “Ámá nionĩ fá yiyamĩxĩmĩ wíáyf Kiraiso wiĩnfápĩmĩ dání gĩ niaíwĩ piaxf memfáyfñĩŋf wimĩxfĩmĩgĩnĩ.” yaiwiárĩñĩnĩgĩnĩ. Xegf dñfyo dání “E éĩmĩgĩnĩ.” nĩwimónĩrĩ nánĩ e yaiwiárĩñĩnĩgĩnĩ. ⁶ Nene re nĩyaiwirane seáyf e umeanfwa nánĩ e nĩyaiwiárĩrĩ enĩrĩnĩ, “O wá nĩneawianĩrĩná bĩ onĩmiápi mĩneawianĩ nene o xegf dñf sĩxĩ uyiño tñĩ nawĩnĩ ikárĩnĩŋwaéne enagwĩ nánĩ ‘Ayf enĩ xĩxe niĩfrixĩnĩ.’ mĩwimónĩ xegf xewaxo anĩpá wĩrėnapĩñĩrĩfani?” nĩyaiwirane seáyf e umeanfwa nánĩ e nĩyaiwiárĩrĩ enĩrĩnĩ. ⁷ Nene Kiraiso tñĩ ikárĩnĩŋwaéne enagĩ nánĩ o yoxáfípamĩ nĩperi xegf ragf púfĩpĩmĩ dání Gorĩxo gwĩnĩŋf nearoayĩrorĩ xwiyfá xfoyápf nĩwiaĩkirane yarĩŋwápf yokwarĩmĩ neaiĩrĩ enĩrĩnĩ. E nĩneaiĩrĩná Gorĩxo wá onĩmiápi nĩneawianĩrĩ neaiĩñĩrĩnĩ? ⁸ Oweoi, aga wá ayá wĩ nĩneawianĩrĩñĩfĩpĩmĩ dání nearoayĩrorĩ yokwarĩmĩ neaiĩrĩ enĩ enagĩ nánĩ rarĩñĩnĩ. O dñf émf saĩmf nĩmori amĩpĩ nñĩ nánĩ nĩjfá imónĩŋo enagĩ nánĩ ⁹ xewanĩŋo e éĩmĩgĩnĩrĩ wimónĩŋfĩpĩ tñĩ xixenĩ nerĩná enĩná dání Kiraiso enĩfápĩmĩ dání ámá nánĩ e wiĩmĩgĩnĩrĩ enwĩpeárĩñĩfĩpĩ —Apĩ ámáyá sñwĩyo dání ínĩmĩ imónĩŋfĩrĩnĩ. Apĩ nánĩ nene wíá neaókimĩxĩñĩrĩnĩ. ¹⁰⁻¹¹ Enĩná dání enwĩpeárĩñĩfĩ apĩ, ayf amĩpĩ nñĩ anĩnamĩ tñĩ xwĩfárimĩ tñĩ imónĩŋfĩyĩ “Kiraĩsomĩ sĩmanŋwĩfyonĩŋfĩ ínĩmĩ wurĩnanĩfwa nánĩ rimónĩŋwĩnĩ?” nĩyaiwiro xixenĩ e imónĩfrixĩnĩrĩ enwĩpeárĩñĩfĩrĩnĩ. Sfá e enwĩpeárĩñĩfĩ imónĩwĩnĩgĩnĩrĩ rĩnárĩnĩŋfĩyĩ nimónĩrĩná oyá dñf tñĩ xixenĩ e imónĩnĩfárinĩ. Pĩ pĩ o dñf neŋwĩperĩná “E éĩmĩgĩnĩ.” nĩwimónĩrĩ

yaiwiariŋɪɓi siwiá mé api tɪni xiɓeni yárariŋɪpa eɓná dáni Kiraiso tɪni ikárinŋwaéne nání “Ámá ayí nioniyá imónfrixini.” niwimóniri yaiwiaragɓi tɪni xiɓeni neri e neaimixiŋɪrini. ¹² Judayene —Ámá xámi Kiraisomi diŋɪ niwikwɪmoro re yaiwigfáyí, “O neaiiɓipimi dáni Gorixo yeáyí neayimixemeanfáriní.” yaiwigfáyí nání nene xámi siŋwɪ ipenwaénerini. Nene “Aga seáyí e imóniŋo, ayí Gorixorfani?” niyaiwirane seáyí e umeanfá nání xfoyaéne neaimixiŋɪrini. ¹³ Seyfne eni Kiraiso tɪni ikárinigfáyíne enagi nání xwiyfá nepaxiŋɪ imóniŋɪ yaŋɪ seaiapigfápi —Api Gorixo yeáyí seayimixemeanfá enagi nání yaýí seainariŋɪɓirini. Api seyfne arfá niwiróna diŋɪ wikwɪrófá enagi nání Gorixo xfoya imónfrixini rixegfá kwiyfá sfmimanɓyó dániniŋɪ “Ni seaiapimfáriní.” ráriŋɪɓi tɪni ikiyiŋɪniŋɪ seaiáriŋɪrini. ¹⁴ Kwiyfá neaiapiŋɪɓi tɪni rixa ikiyiŋɪniŋɪ neaiáriniŋagi nání diŋɪ re moŋwini, “Gorixo ‘Ni seaiimfáriní.’ ráriŋɪ siŋni mɪneaimenɓi tɪni xiɓeni ni neaiifáriní. Xfo ‘Nioni tɪni niŋwero nioniyáyí imónfrixini.’ yaiwiariŋɪɓi tɪni xiɓeni imónanfá nání gwiniŋɪ neaikwamixini fáriní.” Diŋɪ aniŋɪ e moŋwini. Nene “Aga seáyí e imóniŋo, ayí Gorixorfani?” niyaiwirane seáyí e umeanfá nání xegfá kwiyfá tɪni ikiyiŋɪniŋɪ neaiáriŋɪrini.

“Gorixomi seyfne nání rixiŋɪ seauriyariŋáriní.” uriniŋɪ nánirini.

¹⁵⁻¹⁶ Gorixo api api e seiiniŋɪ enagi nání nioni eni ámá wí re rariŋagfá, “Epesasi ŋweáyí Áminá Jisomi diŋɪ niwikwɪroro ámá Gorixoyá imónigfá nání nání diŋɪ siɓi wariŋoi.” rariŋagfá arfá wiŋaé dáni nioni seyfne nání

Gorixomi yayí n̄wiayiríná wí p̄n̄i wíarar̄injáman̄i. R̄ix̄inj̄ nur̄ir̄íná seȳné nán̄i d̄inj̄ n̄imori ¹⁷ r̄ix̄inj̄ re seaur̄iyar̄injár̄in̄i, “Negí Áminá Jisasi Kiraisoyá Ŋw̄fáoxin̄i, seáȳ e r̄imepax̄ ápo Gor̄ixoxin̄i, Epesasí ŋweáyo anan̄i re wíir̄ix̄in̄i. Jox̄i d̄ix̄ kw̄iȳpimi d̄an̄i aȳ d̄inj̄ ém̄ saim̄ mop̄r̄i nán̄i s̄k̄k̄ wom̄ix̄r̄i d̄ix̄ imón̄inj̄p̄i nán̄i x̄ixen̄i n̄ij̄fá imón̄ip̄r̄fá nán̄i w̄fá wók̄im̄ix̄r̄i éir̄ix̄in̄i.” seaur̄iyar̄injár̄in̄i. ¹⁸⁻¹⁹ Seȳné r̄ip̄i r̄ip̄i n̄iyaiwiro n̄ij̄fá x̄ixen̄i imón̄ip̄r̄fá nán̄i r̄ix̄inj̄ seaur̄iyar̄injár̄in̄i, “Gor̄ixo nion̄iyáȳ n̄imón̄iro nion̄i t̄in̄i ŋweá̄r̄ix̄in̄r̄i wéyo f̄á neaum̄ir̄inj̄ d̄inj̄ ikw̄moar̄injwápi, aȳ ap̄ir̄fani?” yaiwiro “X̄foyaéne awiax̄ imón̄inj̄ neaímean̄fapi —Ap̄i ayá t̄inj̄ s̄m̄i s̄m̄i e mepax̄ imón̄inj̄p̄ir̄in̄i. Ap̄i, aȳ ap̄ir̄fani?” yaiwiro “X̄foyá en̄j̄ s̄ix̄ eán̄inj̄ p̄r̄f̄ m̄twiākipax̄ imón̄inj̄p̄i —Ap̄i aga seáȳ ém̄ imón̄inj̄p̄ir̄in̄i. Ámá x̄fomi d̄inj̄ w̄kw̄roar̄iḡfáyo d̄inj̄ s̄ix̄ w̄moar̄inj̄p̄ir̄in̄i. Ap̄i, aȳ ap̄ir̄fani?” yaiwiro ep̄r̄fá nán̄i o seḡ d̄inj̄ w̄fá seaók̄im̄ix̄in̄fá nán̄i om̄i r̄ix̄inj̄ seaur̄iyar̄injár̄in̄i. X̄foyá en̄j̄ s̄ix̄ eán̄inj̄ d̄inj̄ w̄kw̄ron̄waéne s̄ix̄ neaímoar̄inj̄ ap̄i p̄ip̄i mar̄fái, ²⁰ en̄j̄ s̄ix̄ eán̄inj̄ Kiraiso xwár̄ipáyo d̄an̄i owiá̄p̄n̄imean̄r̄i s̄inj̄ wim̄ix̄r̄i an̄j̄nam̄i x̄foyá wé náúm̄in̄i on̄wean̄r̄i wim̄ix̄r̄i en̄j̄p̄i, aȳ x̄fomi d̄inj̄ w̄kw̄ron̄waéne d̄inj̄ s̄ix̄ neam̄imoar̄inj̄ ax̄p̄n̄ir̄in̄i. ²¹ Wé náúm̄in̄i ŋweano, o giȳ giȳ seáȳ e n̄imón̄iro w̄niyo seáȳ e umen̄weaar̄iḡfáyoran̄i, giȳ giȳ nén̄i t̄inj̄waéne n̄imón̄ir̄i on̄weaneȳin̄ir̄i yar̄iḡfáyoran̄i, giȳ giȳ en̄j̄ eán̄inj̄ n̄imón̄ir̄i omen̄weaneȳin̄ir̄i yar̄iḡfáyoran̄i, giȳ giȳ áminá n̄imón̄ir̄i yar̄iḡfáyoran̄i, pí pí yoí om̄inj̄ x̄ixeḡf̄n̄i yar̄iḡfáȳyá n̄iw̄r̄iro rar̄iḡfáyoran̄i, ayo n̄iyon̄i kw̄iȳ imón̄iḡfáyoran̄i, ámá imón̄iḡfáyoran̄i, n̄iyon̄i o aga

wiárf seáyí e wimóniḡorini. Agwi rínáni marfái, ná rfwíyo eni anihí e seáyí e niwimóniri ḡweanfáriní. ²² Gorixo amípi níni ámarani, amípirani, Kiraisoyá suyímaḡwíyo wurínífríxinirí wimíxihíriní. O amípi niyoní nání Ámináo imóniḡo enaḡí nání áma xfoyá síyikí imóniḡfáyo mihíyinihí wimóninfa nání eni wimíxihíriní. ²³ O mihíyinihí imóniḡáná áma oyá síyikí imóniḡfáyí xegí warárinihí imóniḡoí. Mihíyi tñni wará rí tñni nawini enána wará noni xixeni imónariḡpa Kiraiso —O amípi níni Gorixo wimónariḡpí tñni xixeni imóníwiniḡinirí wimíxariḡorini. O Gorixo “Mihíyi xegípi oḡweaniri míwimóní wará eni tñhíyi imóníwiniḡini.” yaihiḡpí tñni xixeni imóninfa nání áma oyá síyikí imóniḡfáyí api e imóniḡoí.

2

“*Nanínaníwá* nání imónagwi aí Gorixo siḡí neaimíxihíriní.” urihí nánirini.

¹ Enína seyíne Gorixomi maḡí niwialkiro íwí yagfápimi dání naníniḡrfa nání imónagfáyínerini. ² Sini e nimóniróná áma Gorixomi míxídaríḡfáyí sípi yaríḡfápa axípi e yagfáriní. Seyíne kwíyí sípiyí aḡí píríyo emearihíyo xiáwomi —O áma Gorixomi maḡí wialkiaríḡfáyo sípiḡí éfríxinirí diḡí ukikayoḡorini. Oborini. Omi seyíne eni xídagfáriní. ³ Áma Gorixomi maḡí wialkiaríḡfáyí yaríḡfápa nene eni axípi nerane pí pí niḡikwini mimónihípi oyaneyiniri mihí níneainírná sa anani yagwáriní. Pí pí íeapá neainíḡpirani, negí diḡíyo dání oyaneyiniri neaimóníḡpirani, sa anani yagwáriní. Áma Gorixo wikí niwóniri pírf umamóána naníniḡrfoyí níni yaríḡfápa nene eni negí néra wagwápimi dání

nerfná axípi nanfnanfwániri yagwárinî. ⁴ Nene e imónaniri yagwá aiwi Gorixo nene nánî dîñf sipî nîwirfná xwapí ayá wí wiarîñagî nánî “Wá onîmiápi wianîmîgîniî.” mîwimónî ayá wí neawianîñîrîniî. ⁵ Nene rîxa nañf imónîñaná wá neawianîñîmanî. Nene sinî oyá mañf nîwiaîkirane íwí yagwápimi dánî nanfnanfwá nánî imónîñaná wá nîneawianîrî Kiraiso ámî owiápnîmeanîrî sîñf nîwimîxîrîfná nene enî nawîni sîñf neaimîxîñîrîniî. Gorixo wá nîseawianîrîñîpimi dánî yeáyf seayimîxemeañîrîniî. ⁶ Nene Kiraisî Jisaso tîni nawîni sîñfnîñf nîneaimîxîrî neawárîñîmanî. O tîni nawîni ikárîniñwaéne enagî nánî o xwárîpáyo dánî owiápnîmeanîrî nîwimîxîrîfná nene o tîni nawîni wiápnîmeáfrîxîniîrî neaimîxîrî añînamî gí íwo wé náumîni onñwanîrî nîwimîxîrîfná o tîni nawîni ñweáfrîxîniîrî neaimîxîrî enîrîniî. ⁷ Ayî rîpi nánî e enîrîniî. Ámá nîni agwî ríná ñweagfáyîrânî, ná ríwíyo ñweapfírfáyîrânî, nîni Gorixo ámá nánî dîñf sipî nîwiri Kiraisî Jisaso uowárenapîñîpî nánî dîñf nîmoróná dîñf re yaiwífrîxîniîrî nánî e enîrîniî, “O dîñf wîkwîrogfáyó wá onîmiápi nîwianîrî uowárenapîñîmanî. Wá ámá wianarîgîfápi tîni xîxenî mé seáyî e imónîñîpimi aí wiárf nîmúrorî imónîñîpî nîwianîrî uowárenapîñîrîniî.” yaiwífrîxîniîrî nánî Gorixo e enîrîniî. ⁸⁻⁹ Seyîné Jisasomî dîñf wîkwîróaná Gorixo wá nîseawianîrî seaiñîpimi dánî yeáyf seayimîxemeañîrîniî. Segf dîñf tîni egfápmi dánî yeáyf seayimîxemeañîmanî. Seyîné nañf yarîñagfa sîñwí nîseanîrî nánî yeáyf seayimîxemeañîmanî. Ámá wí aí wigf egfápi nánî weyf mîmearîniîpa éfrîxîniîrî anîpá yeáyf seayimîxemeañîrîniî. ¹⁰ Ayî rîpi nánîrîniî. Agwî nene imónîñwápi Gorixo neaimîxîñînerîniî.

Kiraisĩ Jisaso tĩni ikárinĩŋwaéne neaimĩxĩŋŋĩ enagĩ nání “Imĩrĩŋŋĩ mimónĩŋŋĩpĩni éfĩrixĩni.” yaiwiŋŋĩpĩ — Apĩ enĩná dání repearĩŋŋĩpĩrĩni. Apimi xĩdfĩrĩrixĩnĩrĩ neaimĩxĩŋgenerĩni.

“Kiraiso Judayene tĩni émáyĩné tĩni nawĩni neakumĩxárinĩŋrĩni.” urĩŋŋĩ nánĩrĩni.

¹¹ Ayĩnání enĩná seyĩné segĩ sėnáiwa seaxĩrĩgĩe dání émá imónĩgĩáyĩné —Seyĩné nání Judayĩ re seararĩgĩáyĩnėrĩni, “Iyĩ sĩmĩ sĩó miwákwĩnĩgĩáyĩrĩni.” seararĩgĩáyĩnėrĩni. E nĩriro aí “Iyĩ sĩmĩ sĩó wákwĩnarĩŋwaėnerĩni.” rĩnarĩgĩáyĩ yarĩgĩápi, ayĩ Gorĩxoyá wé tĩni marfái, áamá wé tĩnĩnĩ wákwĩnarĩgĩápirĩni. Seyĩné enĩná imónagĩápi nání sĩni dĩŋŋĩ oseainĩni. ¹² Íná Kiraiso tĩni mĩkumĩxĩnĩ xegĩ bi nimónĩro ná jfámĩnĩŋŋĩ ŋweaagĩárĩni. Gwĩ Isĩrerĩyĩyá imónĩgĩárĩ —Arí Gorĩxo nionĩyári oimónĩrĩ fá yamĩxĩŋŋĩrĩrĩni. Arĩ tĩni seyĩné wigĩyĩ wĩ imónagĩámani. Xwĩyĩá gwĩ arĩmĩ sĩmĩmanŋĩ e dání “E nĩseaiimfárinĩ.” réroarĩŋŋĩpĩ seyĩné enĩ nĩseakumĩxĩrĩ mĩsearagĩyĩnėrĩni. Seyĩné áamá Gorĩxomi mĩxĩdarĩgĩáyĩ tĩni nĩkumĩxĩnĩroná rfwėná naŋŋĩ apĩ neáĩmeanfárfanĩrĩ dĩŋŋĩ nikwĩmoro xwayĩ nanĩrĩ ŋweaagĩámani. Gorĩxo nání bi nĩjĩfá imónagĩámani. ¹³ Enĩná seyĩné e nimónĩro Gorĩxo tfámĩnĩ ná jfámĩnĩŋŋĩ ŋweaagĩa aiwi agwĩ rĩná Kiraisĩ Jisaso tĩni nawĩni ikárinĩgĩfá enagĩ nání o nĩseapeirfĩná xegĩ ragĩ pũpĩmĩ dání nipemeámĩ Gorĩxo tĩŋŋĩmĩnĩ aŋwĩ éniŋŋĩ seabĩŋŋĩrĩni. ¹⁴ Émáyĩné Judayĩ tĩni sĩni sĩmĩ tĩni minĩpa epĩrfá nání piyĩfá neawfĩrĩŋŋĩrĩni. E nerfĩná émáyĩné Judayĩ tĩni sĩmĩ tĩni inagĩápi, apĩ xwĩnáníŋŋĩ nĩseamudfĩmori pfĩronŋŋĩpĩ xfo pėfĩpĩmĩ

dáni xwítná nípíneamoríníngí nerí áamá apiaú síyikí ná bíní imónípísi nání imíxíngíríní. ¹⁵ Xwítnáníngí níseamudímorí pírónípí —Apí ngwí ikaxí eáníngíyo “E éfríxíní. E éfríxíní.” nírírí sekaxí nira unípí tñní “E mepaní. E mepaní.” nírírí ngwí ikaxí nira unípí tñní ayo eáníngípíríní. Apí ríxa síwiá imíxíngíríní. Ayí émányé tñní Judayí tñní áamá apiaú nioní tñní níkaríníngípímí dání síyikí áamí síngí ná bíní oimónírí ngwí ikaxí eáníngípí síwiá imíxíngíríní. E nerítná áamá apiaúmí píyíá wíríngíríní. ¹⁶ Yoxátpámí penjípímí dání áamá apiaú símí tñní inagítápí xwapírá eaárírí síyikí ná bíní oimónírí níkumíxímáná Goríxo títámíní nípemeámí urí emítánírí ngwí ikaxí eáníngípí ná mayí síwiá imíxíngíríní. ¹⁷ O níbírí émányé, Goríxo tñngí ná jífamíníngí ngweagítáyé tñní Judayí, o tñngí anwí éngí ngweagítáyo tñní wát re searíngíríní, “Níyínéní tñní nawíní imónípírí nání ríxa píyíá seawíngíríní.” searíngíríní. ¹⁸ O, negí wo imóníngó ápo Goríxo títámíní ngweanagí nání Judayene tñní émányé tñní ananí xegí kwíyí neaiapíngípímí dání ananí o tñngí tñmíní upaxí imóníngwíní. ¹⁹ Ayínání seyíné síní wí eníyíné mimóníngó. Síní xerwíyíné mimóníngó. Oweot, ríxa áamá Goríxoyá imóníngítáyí tñní kumíxíníngó. Ríxa Goríxoyá íwíaxé wíyínéníngí imóníngó. ²⁰ Ayí rípí searíngíní. Goríxo aní wíwá nímírínítná wát wurímeiaríngítáwa tñní wíá rókíamoaríngítáwa tñní níttíwayírómáná émányé ení seáyí e níseaikwíarímáná nímíra peyaríngípíníngí imóníní. Aní iwá nání síngá xámí níttíwayírórí tñngó, ayí Kiraisí Jísaoríní. ²¹ Aní níwání o enípímí dání píráníngí níkkírónínga urí xwé nímogá urí yaríngagí nání aní ngwíá Ámínáo nání wíwá imónaríní. ²² Émányé ení Kiraiso tñní íkaríníngítáyé

enagî nânî o anî Gorîxo xegî kwîyîpimi dâni ñweanfa nânî iwâ nimîra nipeyirîná xfoyâ siyikî imónîgfâ wîniyî tîni nîseakumîxîrî nimîra peyarîni.

3

“Gorîxo yumîi enwîpeáragîpi wîá wókîmîxîwîniîni nîrîpeanîrîni.” urîñî nânîrîni.

¹ Gorîxo émáyné tîni Judayene tîni nawîni neakumîxîñî enagî nânî Poronî —Nionî Kiraisî Jisaso nânî émáyné wâf searîmearîñagî nânî gwî niñwirârîgîtonîrîni. ² Ai “Gorîxo nionî wâ nîniwianîrî émáyné wâf searîmfa nânî nîrîpeanîrî nânî seyîné rîxa arîá rfa wîfawixîni?” nimónarîni. ³ Xwîyîá nene yumîi neaimónîñîpi Gorîxo wîá nókîmîxîfagî nânî apî nânî niñfâ imónîñîni. Apî nânî rîxa bi onîmiápi rîwamiñî nearî searîfîni. ⁴ Seyîné apî fâ nîroróná re yaiwipaxîrîni, “Gorîxo enîná dâni e éimîgîniñî yumîi yaiwiârîrî Kiraiso agwî rîná neaimîxîrî enîpi nânî niñfâ Poro imónîñîpi, ayî apîrîfanî?” yaiwipaxîrîni. ⁵ Ámá enîná dâni neweáa bagîáyî apî nânî xe niñfâ oimónîpoyîniñî wîá wókîmîxîñîmani. E mepa nerî aî agwî rîná kwîyîpimi dâni xegî wâf wurîmeiarîgîfawami tîni wîá rókîamoarîgîfawami tîni yumîi enwîpeáragî apî nânî ananî wîá wókîmîxîrîni. ⁶ Yumîi Gorîxo enwîpeáragî wîá neaókîmîxîfîpi, ayî rîpiñîni. Émáyné xwîyîá yayî neainarîñîpimi dîñî nîkwîroróná Kiraisî Jisaso tîni nawîni ikârîniñîgîáyîné imónîgfâpimi dâni seyîné Judayî tîni nawîni Gorîxo ipîmoárîñîpi meapaxî imónîro ayî tîni nîkumîxîniñîmána siyikî ná bîni imónîro Gorîxo “E nîseaiimîfârîni.” sîmîmanîyo dâni réroárîñîpi ayî tîni nawîni seáimeapaxî imónîro egîáyînéni. Yumîi Gorîxo enwîpeáragî

wíá neaókímíxíípi, ayí apírini. ⁷ Goríxo xwiyíá apí wáí nurimeíwínigínirí nínirípearíná “Omíníngí e niíná nání wá níwianírí anípá e owiimíní.” yaiwínípi t́níní xixení niirí “Ení síxí owímíximíní.” yaiwínípi t́níní xixení niirí nerí nírípearínirí. ⁸ Ámá Goríxoyá imóníngíáyo onaxíyíkwiní imóníngáoní, ayí nioní imóníngá aiwí o émáyo awiaxí xegí bí imóníngí Kiraiso neaiínípi —Apí aga seáyí émí imóníngí enagí nání ámá wigí díníyo dání wí “Ayí apírífaní?” yaiwipaxí mimóníngípiríní. Apí nání wáí uríwínigínirí Goríxo wá apí e níwianírí nírípearínirí. ⁹ Ámá Goríxo ayo e wíimíngínirí yumíí yaiwiáragípi nání re yaiwipírífa nání, “Goríxo neríná x́to yaiwiáragípi t́níní xixení enírfaní?” yaiwipírífa nání wíá wókímíxíwínigínirí ení nírípearínirí. Xámí Goríxo —O amípi níní imíxíngoríní. O ínímí rípi yaiwiáragípi nání, “Ámáyo yeáyí uyimíxemeámífa nání apí éimíngíní.” yaiwiáragípi nání “Ámá xe ananí níjífá oimónípoiyí.” míyaiwí yumíí níwia wagíríní. ¹⁰ Agwí ríná anína t́ngíimíní néní t́ngíáyí t́níní áminá imóníngíáyí t́níní Goríxo ámá xíxegíní imóníngíáyí níkumíxímáná síyíkí ná bíní wímíxarínagí síngwí níwíníroná “Níjífá xíxegíní Goríxo imóníngípi síxí ínínáná níkwioámíga eaarínípi yapí rífa imóníní?” yaiwipírífa nání eníná dání ámáyo yumíí níwia wagíríní. ¹¹ Apí e neríná x́to eníná dání “E éimíngíní.” yaiwiáragípi —Apí negí Áminá Kiraisí Jisaso neaiínípimí dání xixení yárinípiríní. Apí t́níní xixení eníngíní. ¹² Kiraiso t́níní níkárínírane nání ayá igígí mé epaxíríní. “Goríxomí ríxíní bí ouraneyí.” níneaimóníríná omí díní níwíkwírorínípimí dání “Ananí aríá neainíngó.” níyaiwirane o t́ámíníníngí nurane ríxíní urípaxí imóníngwíní. ¹³ Ayínání nioní

re osearimini, “Nioni seyíne arira seaiminri yarijapi nani xeanijf rípi nímeáfpí nani Gorixomi nurirona anigwi manf ríniijf meaárinaniginri kikiá mepani.” osearimini. Nioni nímeáfpí, ayf apimi dáni seyíne seáyi e imónipírfá nani nímeaarhagí nani seararhijini.

“Gorixo enj sixt seaimixfwiniiginri seuriyarhijarini.” urijf nanirini.

¹⁴⁻¹⁵ Ayinani nioni ápo Gorixomi —O gwí arí ari ahnamí hweagfáyorani, xwfarími hweagfáyorani, ayo niyoní emeorini. Omí rixijf urimíniri nani xómijf niyikwiri re urarhijarini, ¹⁶ “Joxi Epesasi hweáyo joxiyá kwíypimi dáni enj sixt weámixei. E neríná joxi píranijf rixídiptírfá nani seáyi e xewanijoxi níkinri imónijfpí tñni wigf dihf enj sixt weámixei.” urarhijarini. ¹⁷ Ámá ahf wiwámí nípawiríná yarigfápa Kiraiso segf dihf wíkwíroarigfápimi dáni níwipiri oseahweaniri rixijf “Enj sixt weámixei.” seuriyarhijarini. Íkíá xwíáyo pípihf níwárirí xaíwí roarhijápa seyíne ení axípi e nero Gorixo wá seawanijfpimi pípihfnijf níwáritro xaíwí rófrixinri seuriyarhijarini. ¹⁸⁻¹⁹ Seyíne e nimónirónáyf, ámá Gorixoyá segf wíniyf níni tñni Kiraiso nene nani dihf sípi wiarhijfpí —Dihf sípi o wiarhijfpí ámaéne negf wíyo wiarhijwápi tñni xixeni mimónini. Api aga seáyi e ná émi imónijfpirini. Api nani ámá níjfé nimónitro aí “Yoparf e iyf rimónini?” niriirí níjfé xixeni mimónipaxfpirini. Api nani seyíne dihf nímoró “Ayf api ipi rimónini?” yaiwipírfáriní. E nerónáyf Gorixo nimóniri yarijfpí nípiní nani dihf sixt seaimopaxíriní. ²⁰⁻²¹ Gorixomi —O nene rixijf

nuríranená “E neaii.” urírane “E epaxoríani?” yaiwirane yaríñwápini neaiipaxomani. Xíoyá ení sixí eáníñpí ríxa neamímoníyo dání aga seáyí émi wíarí múropaxí imóníñpí neaiipaxoríni. Omí Kiraisí Jisasoyá síyikí imóníñwaéne, o tíni nawíni ikáriníñwaéne íníná aníñ míni yayí numéra úwaníngíni. Ámá ríná dání gíní gíná ñweañwaéne yayí numéra waníwá nání imónáríwíníngíni. “E éwaníngíni.” nimónaríni.

4

“*Kiraisoyá* síyikí imóníñwaéne oyá warári imóníñwíni.” uríñ nániríni.

¹ Ayínáni Ámínáo nání wá rímeañpími dání gwí ñíñwirárigíoni ení ríremíxí bí rípi oseaimíni. Ámá wí seyíné emeañgá síñwí ñiseañróná dñí re seaiaiwípírfá nání, “Goríxo ayí nañí e imóníñríxíni wéyo íá umíñpí tíni xíxeni ayo rífa yaríño?” seaiaiwípírfá nání íá seaumíñpí nání dñí ñimoro píraníñ éfríxíni. ² Yunígtáyíné imóníñríxíni. Ámáyo awayíni méfríxíni. Ámá wí uyíni ñiseaikárinínyí aí xe oneaikárfpoyíni síñwí wíñríxíni. Ayí nání dñí sípi ñiseañpími dání íkwianwí weapíñríxíni. ³ Kwíyí Goríxoyápi seyíné nawíni ikáriníñrí seakumíñí enagí nání píyí seawíñíyíné gwiaumí ñiníñpími dání aníñ apíni e imóníwaníngíni ro xaíwí íá xíñríxíni. ⁴ Ayí rípi nání seararíni. Wará Jisasoyá síyikí imóníñwaéne imóníñwári ná wíriní imóníñwíni. Kwíyí ñineneni neaímeañpí ení ná bíni imóníni. Goríxo ñioníyá oimónífpoyíni wéyo íá ñineañrífná “Xífo neaiínápi, ayí apírfani?” yaiwiani nání neaimíñpí bí bí mimóní axípi imóníñgí nání dñí “E neaiínáriní.” ñiyaiwirane

wikwímoariḡwápi eni ná bini imónini. ⁵ Negí Ámináo eni ná wonirini. Diḡí wikwíroariḡwápi eni ná biniirini. Wayí Kiraisomi diḡí níwikwírómáná meariḡwápi eni ná bini imónini. ⁶ Gorixo —O áamá níni emearḡorini. Omi níni simarḡwíyóniḡí wurínḡforini. Niyoni xfo wimónariḡpimi dani wimixariḡorini. Niyoni diḡí ukikayḡorini. O eni ná wonirini.

⁷ Api nípiini ná bini ná bini nimóga uḡaḡi aiwi o Jisasoyá siyikí imóniḡwaéne wá níneawianiri ayí e epaxí e epaxí imóníírixiniri sixí neamimḡḡípi xixegíni sixí neamimḡḡíni. E neríiná sipíí míneai Kiraiso wá níneawianiri neaiḡḡípi tni xixeni neamimḡḡíni. ⁸ Ayínáni Bikwíyo dani Kiraiso nani re niriiniri eánini, “O émi nani nípeyiríiná pikiorápííyí aga ayá wí nímera yiri á máyo wá níwianiri anipá bi mni wiri eníriini.” Bikwíyo dani e niriiniri eanini. ⁹ Xwiyíá “O émi nani nípeyiríiná” riniḡḡípi pí nani riniini? Ayí o sini aḡínamí nani mípeyipa neríiná xami xwíarimi iniriwámíni piyíḡí siwí aḡíminí wepíniḡo enaḡi nani riniini. ¹⁰ Wepíniḡo, ayí peyiḡo axorini. Nípeyiríiná amípi níni Gorixo “E imóníwíniḡíni.” yai-wiáriḡḡípi xixeni imóniníá nani oeminiiri aḡí píriyo wiáí seáyi riwámíni peyiḡinigiini. ¹¹ Xwiyíá nioni miḡí iróá rípi, “Á máyo wá níwianiri anipá bi mni wiri eníriini.” miḡí iróá api, ayí rípi naniirini. Kiraiso á má wíyo wáí nurimeíírixiniri wimixiḡíriini. Wíyo wíá nírókiamoiíírixiniri wimixiḡíriini. Wíyo sini Gorixomi míxídaríḡíáyo áwaní nuriróná óniḡí imopííá nani misí imóníírixiniri wimixiḡíriini. Wíyo ríxa Gorixomi xídaríḡíáyo umenwearo uréwapíyiro éíírixiniri pasitá wimixiḡíriini. ¹² Gorixoyá imóniḡwá níneneni xixe arirá inípaxí imónaníwá nani woneni woneni api api

e n̄neaim̄xa ūñr̄r̄n̄i. Kiraisoyá wará nene in̄ñwári sayá nimóga un̄ta nán̄i x̄ixe ar̄trá in̄ipax̄t̄ imónan̄fwá nán̄i ap̄i ap̄i e n̄neaim̄xa ūñr̄r̄n̄i. ¹³ Nene Gor̄ixo ap̄i ap̄i e n̄neaim̄xa ūñp̄imi d̄áni xewaxomi d̄iñf̄ ax̄p̄i wikw̄rorane o nán̄i x̄ixeni n̄ijf̄á imón̄irane neranéná b̄ini b̄ine marf̄ái, axeneni imónan̄fwár̄n̄i. Yóf̄ Kiraiso imón̄iñp̄i nene eni ap̄i t̄f̄ni x̄ixeni imónan̄fwá nán̄i ap̄i ap̄i e n̄neaim̄xa ūñr̄r̄n̄i. ¹⁴ Gor̄ixo ap̄i ap̄i e n̄neaiia uñf̄ en̄aḡi nán̄i agwi nene s̄ini p̄t̄opia yap̄i imón̄ipax̄t̄ mimón̄iñw̄n̄i. Ewé imeam̄kw̄f̄ nerf̄ná mamówar̄r̄i m̄f̄eyoar̄i néra war̄iñf̄pa, im̄iñf̄ nerf̄ná n̄ixemi ur̄i n̄ixemi b̄ir̄i néra war̄iñf̄pa nene eni ax̄p̄i s̄ini e epax̄t̄ mimón̄iñw̄n̄i. Xw̄iyf̄á nepa mimón̄iñf̄ xegf̄ b̄i xegf̄ b̄i nearéwap̄iyan̄tro yar̄igf̄áp̄imi d̄áni s̄ini n̄ixemi neaur̄i n̄ixemi neab̄ir̄i epax̄t̄ mimón̄iñw̄n̄i. Ayf̄ r̄ip̄i searar̄iñ̄i. Ámá nepax̄iñf̄ nimón̄tro wigf̄ in̄áyf̄niñf̄ nimón̄tr̄iñf̄p̄imi d̄áni yapf̄ nearéwap̄iyan̄tro éf̄áyo s̄ini arf̄á yf̄m̄igf̄ wipax̄t̄ mimón̄iñw̄n̄i. ¹⁵ E mimón̄ipa nerane x̄ixe wá n̄iwianen̄iranéná xw̄iyf̄á nepa rar̄igf̄áp̄ini f̄á x̄irf̄wan̄iḡini. Ap̄i n̄ix̄ir̄iranénáyf̄, nene pí pí nerf̄ná yóf̄ imón̄iñwaéne nimóga nurane Kiraiso t̄f̄ni p̄irán̄iñf̄ kum̄x̄in̄an̄fwár̄n̄i. O warár̄i imón̄iñwaéne nán̄i m̄iñf̄yi imón̄ini. ¹⁶ O m̄iñf̄yiniñf̄ imón̄iñáná oyá s̄iyikf̄ imón̄iñwaéne x̄fo neaim̄ixar̄iñf̄p̄imi d̄áni wé s̄ikw̄f̄ úp̄ikw̄f̄ san̄w̄f̄ ayf̄ n̄wikw̄f̄rón̄tr̄i imón̄iñf̄p̄án̄iñf̄ imón̄iñw̄n̄i. Ap̄i n̄ip̄ini e imón̄fw̄n̄iḡin̄tr̄i imón̄iñp̄i t̄f̄ni x̄ixeni ner̄iñf̄yo d̄áni ñkw̄f̄rón̄ini. Ap̄i ap̄i e imón̄fw̄n̄iḡin̄tr̄i imón̄iñp̄i t̄f̄ni x̄ixeni nero d̄iñf̄ s̄ip̄i nin̄tr̄fnáyf̄, wará n̄ir̄ini xwé niwiaróa ur̄i en̄f̄ s̄ixf̄ in̄tr̄i néra un̄f̄ar̄ini.

“X̄ami yagf̄áp̄i yará n̄ip̄imoro s̄iñf̄ b̄i ñw̄ir̄ar̄in̄f̄r̄ix̄ini.” ur̄iñf̄ n̄an̄ir̄ini.

17 Ayínání nioní Ámináo t́níní ikáríníngáoní ikwairírf b́i oseaimíní. Ámá Goríxo nání majf́á imóníngf́áyf yaríngf́ápa síní mepa éfríxíní. Ámá ayf́ amípí surf́má imóníngf́ápní náníní d́ngf́ moaríngf́áyf enagí nání raríngf́íní. 18 Sípípí nání d́ngf́ nímoró nání wigf́ d́ngf́ sf́á yimíxínaríngf́áríní. Majf́á ikáríníro d́ngf́ wakísf́ íníro yaríngf́á enagí nání d́ngf́ níyímíngf́ Goríxo ámá xf́omí d́ngf́ wíkwíroaríngf́áyo síxí uyaríngf́ápní t́ngf́áyf mimóníngf́oi. 19 Wigf́ d́ngf́ síngáníngf́ imóníngagí nání ayá b́i yaríngf́ámaní. “Íwf́ inanf́wá nání rfa imóníngwíní?” níyaiwíro sf́ḿf́ xeadf́pénaríngf́áríní. Pí pí piáxf́ weánípaxf́ imóníngf́ápní aí síní mé wíarf́ yaríngf́áríní. 20 Ayf́ e yaríngagf́a aiwí seyfné Kiraiso nání nísearéwapíyirfná wí e searéwapíyíngf́ámaní. 21 Nioní re nimónaríní, “Seyfné Kiraiso nání ríxa arf́a wigf́áríní. Ámá Jisaso t́níní ikáríníngf́áyf epaxf́ imóníngf́ápní ríxa searéwapíyíngf́áríní.” nimónaríní. Ámá Jisasomí xfdaríngf́áyfní nepaxíngf́ imóníngf́ápní nání níngf́á imóníngf́á enagí nání raríngf́íní. 22 E éfríxíníní ríxa searéwapíyíngf́ápní, ayf́ rípníní. Seyfné síní Jisasomí d́ngf́ ḿwíkwíropa nerfná sípí imónagf́ápní —Apí seyfné sípí néra wagf́ápnímí d́níní síngání imóníngf́ápníní. Íwf́ nání ḿngf́ inaríngf́ápnímí d́níní xwírf́a sealkíxémíníní nání yapf́ seaiwapíyímíníní enípníní. Apí yaráníngf́ pfmófríxíní. 23 Ámí b́i seyfné ríxa searéwapíyíngf́ápní, ayf́ rípníní. Segf́ d́ngf́ moaríngf́ápní ámí síngf́ b́i yárf́o ínfríxíní. 24 Ámí b́i searéwapíyíngf́ápní rípníní. Seyfné ámí ámá síngf́ oimónf́poyíníní Goríxo seaimíxíyífpí —Apí Goríxo xewaníngf́o imóníngf́ápní imóníngf́ápníní. E nimóníróná nepaxíngf́ nimóníngf́ápnímí d́níní wé róníngf́ ero Goríxo wimónaríngf́ápní ero epaxf́pníní. Apí seyfné ngwíránínfríxíní.

Enj rirémixí bî wiñf nánirini.

²⁵ Ayínáni segf yapf rarigfápi emi nimómáná woxini woxini áamá seaimearigfá gtyf gtyo xwiyfá nuriríná nepaxinjfpini urfírixini. Nene Kiraisoyá wará axfírimí dánfningf ninitrane xixe ikwikwírf inijwaéne enagf nání rarinjini. ²⁶ Seyfne wikf niseaóniri aiwf wikf seaónfipimi dání “Xe sípí oemini.” niyaiwiri e mepa éfrixini. Wikf xwapf ayá wí nóga mupa éfrixini. Síni niseaónitrnáyf, sogwf ipímeáf e dání pfni wíarfírixini. ²⁷ E nero obo ayf fwf éfrixiniri xe yapf oneaíwapiyiniri síjwf miwinipa éfrixini. ²⁸ Fwf mearigfáyf ámi fwf bî mimeapa éfrixini. E mepa nero rfwf nirkwínimáná wigf wé tñni omijf xixeni imóninjfpí nero áamá amipí nání dfwf ikeamónarigfáyo arirá wíwanigfiniri éfrixini. ²⁹ Segf manjyo dání sípí xwiyfá bî aí mtrípa éfrixini. Áamá pí pí xwiyfá urípaxf imónigfáyo wigf imónigfápi tñni xixeni nuriríná dñjf síxí ínipaxf imóninjfpini urfírixini. Gíní gíná nuriróná nañf owimxaneyiniro nání dñjf wfá wónipaxf imóninjfpini urfírixini. ³⁰ Seyfne sípí nerinjfpimi dání kwíyf Gorixoyápi dñjf rfá uxepaxf imóninjfpí wí mepa éfrixini. Kwíyfpí, ayf sfá yoparfyi Gorixo gwfninjf seaikweanfa nání ríxa ikiyinfninjf seaiárinjfpí enagf nání seararinjini. ³¹ Dñjf wí sfá miyikínípa éfrixini. Mixf wí rípaxf mimónípa éfrixini. Wikf rfá ápiáwfninjf mónípa éfrixini. Xwamiánf wí mepa éfrixini. Xwiyfápai wí mujwiráripa éfrixini. Símf tñni wí miwípa éfrixini. ³² Apí apí mepa nero xixe dñjf sípí iniro wá wianeniro éfrixini. E neróná Gorixo Kiraiso seaiinjfpimi dání segf wikarigfápi yokwarimf seaiinjpa seyfne ení xixe yokwarimf infírixini.

5

¹ Seyíné niaíwí Goríxo dñí sîxí seayñíyíné enagi nánî omî ikanñí wíaxídíírixîní. ² Kiraiso —O ámaéne naní neaimîximîñî nánî yoxáfpámi xe onîpîkîpoyîñî neríñá Goríxomî pîyá wírfamîgîñî rîdíyowánîñî ninîñî omî sinadîñî naní weañorîñî. O nene nánî dñí sípî nîwiríñá neaiñîpa nene enî pí pí neranéná “Ámáyo dñí sípî nîwirîñîpîmî dání rfa yarîñwîñî?” nîyaiwinîrane naníñî wííwanîgîñî.

³ Seyíné ámá Goríxoyá imónîgíáyíné enagi nánî ámá wí seyíné nánî rîpî rîpî rîpaxí oimónîpoyîñî síñwí mîwîñîpa éríxîñî, “Ayí íwí apî inîgíawîxîñî. Píaxí weánîpaxí apî egíawîxîñî. Amîpî wí mîneamúropa oenîñî anîñî miní yarîñoi.” Apî apî rîpaxí oimónîpoyîñî síñwí mîwîñîpa éríxîñî. Seyíné apî apî wí mepa éríxîñîñî searîñîñî. ⁴ Seyíné rîperîrí nîrîróná xwîraimîmí inîñî bî mîrîpa éríxîñî. Sípî ikaxîranî, xwîyíá mîponîñîñî, bî mîrîpa éríxîñî. E mepa nero Goríxomî xîo seaiñîpî nánî yayí wíríxîñî. ⁵ Seyíné rîpî nánî rîxa nîjía imónîñagía nánî rarîñîñî. Ámá íwí inarîgíáyîñî, wígí xwioxíyo píaxí eámîxînarîgíáyîñî, ámá amîpî wí mîneamúropa oenîñî anîñî miní yarîgíáyí —Ayí amîpî mîneamúropa oenîñî yarîgíápi wígí ñwíánîñî nîmîxîro mearîgíáyîñî. Ámá ayîñî, ayí nîñîyí wo aí Kiraiso tñî Goríxo tñî awaúyá xwioxíyo wí nîñweanîfamanî.

“Goríxoyá wía ókîñîpîñî néra eméwanîgîñî.” urîñî nánîñîñî.

⁶ Seyíné sípî apî apî oépoyîñî yapî searepîsîpîríxîñîñî awîñîñî ñweáríxîñî. Ámá Goríxomî maní wíakîarîgíáyí apî apî yarîgíáyí enagi nánî o xegí wíkfí wónîñîpî pîrí umamoníá enagi nánî

searariŋini. ⁷ Ayináni seyíné ayí tñni níkumixinĩro mepí mitinĩpa étrixini. ⁸ Enĩná seyíné sipí api api néra nuróná sťá yinĩŋĩmĩnĩŋĩ emearĩgťáyĩné imónagťá aí agwĩ ríná Ámináo tñni níkarĩnĩrĩŋĩpimi dání wťá ómĩxinĩŋe emearĩgťáyĩné imónĩŋagťa nání searariŋini. Ayináni wťá ómĩxinĩŋe yariŋgťá wiyĩnénĩŋĩ nimónĩro étrixini. ⁹ Ámá wťá ómĩxinĩŋe emearĩgťápimi dání pí pí naŋĩ imónĩŋĩpĩrání, pí pí wé rónĩŋĩ imónĩŋĩpĩrání, pí pí nepa imónĩŋĩpĩrání, nĩpĩni yariŋgťá eŋagi nání rariŋini. ¹⁰ Api api nerónáyĩ, Ámináo wimónariŋĩpĩ nání éwapĩnĩtrixini. ¹¹ Ámá sťá yinĩŋĩmĩni emearĩgťáyĩ tñni níkumixinĩro sipí ayí yariŋgťápi —Apimi dání ámáyo naŋĩ wí wiipaxĩ menini. Apimi dání ámá xwirfáni ikixénipaxĩpĩ imónini. Api mepa étrixini. E mepa nero ámá nñni “Sťá yinĩŋĩmĩni emearĩgťáyĩ yariŋgťápi sipí rťa imónini?” oyaiwĩpoyĩnĩri uyíwĩ wťánĩŋĩ wómixĩrĩtĩni. ¹² Íwĩ wigĩ yumĩ yariŋgťápi nerĩnání marťái, sa api nání nĩrĩrĩná aí ayá neainĩpaxĩ eŋagi nání xwĩyťá rĩpĩ nĩrĩrĩ eáapimi neámĩméni. ¹³ E nerĩ aí amĩpĩ ámá yariŋgťáyo wťá wómixáná “Api naŋĩ rťa imónini? Sipí rťa imónini?” yaiwĩpaxĩrĩni. Wťá wómixáná amĩpĩ sĩŋání nimónĩrĩŋĩpimi dání wťá ónariŋĩ eŋagi nání rariŋini. ¹⁴ Ayináni ámá sipí yariŋgťáyo xwĩyťá rĩpĩ Bĩkwĩyo dání urĩnini, “Sá weŋĩ roxini, rixa rĩkewónei. Ámá piyĩ wegfe dání rixa wiápĩnĩmeai. E éaná Kiraiso wťá rómixinĩŋoi.” urĩnini.

¹⁵ Ayináni seyíné nemeróná sĩŋwĩ tñni nemero majťá níkarĩnĩri yariŋgťáyĩ yapi mé dĩŋĩ émi saĩmĩ moariŋgťáyĩ yapi étrixini. ¹⁶ Ríná ámá sipí xwapĩ ayá wí yariŋgťáiná eŋagi nání seyíné sini naŋĩ imónĩŋĩpĩ epaxíná imónĩŋánáyĩ, e étrixini. ¹⁷ Ayináni agwĩ seyíné xaxá mikarĩnĩpa nero Ámináo “E étrixini.”

wimónariḡḡipi nánì nḡḡá oimónaneyinṛo éḡḡixinì. ¹⁸ Iniḡḡ papḡkḡ yarḡḡápi xwapḡ ninṛo papḡkḡ mepa éḡḡixinì. Xwirḡá seaikixepaxḡ eḡaḡi nánì searariḡḡinì. Gorḡxo wimónariḡḡipi yanḡwá nánì xḡoyá kwíyḡḡi xe neaxixérówinḡḡinṛi éḡḡixinì. ¹⁹ Seyḡné xwíyḡá nṛinṛóná soḡḡ Gorḡxo neaiḡḡipi nánì rinḡḡipi tḡnì seañḡ Kiraiso nánḡḡi tḡnì soḡḡ oyá kwíyḡ nánḡḡi tḡnì nṛiṛo rinḡḡixinì. Ámináomḡ yayḡ numeróná maḡḡ tḡnì soḡḡ nṛiṛo aí diḡḡ tḡnì enì rḡḡixinì. ²⁰ Pí pí seyḡné seaimeariḡḡipi nḡḡinì nánì ápo Gorḡxomḡ yayḡ wíḡḡixinì. “Negḡ Áminá Jisasi Kiraiso tḡnì ikárinḡaḡwḡ nánì yayḡ wipaxḡḡani? Oyḡ, e epaxḡḡinì.” nḡyaiwiro e éḡḡixinì. ²¹ Nene arḡá nḡwirane wáyḡ wiḡwáo Kiraiso eḡaḡi nánì simaḡwḡyónḡḡi xixe yeáyḡ urḡnḡḡwanḡḡinì.

Wigḡ xieḡḡwamḡ uriḡḡipi nánḡḡinì.

²² Xieḡḡwayḡné, Áminá Jisasomḡ simaḡwḡyónḡḡi yeáyḡ wurḡnarḡḡápa segḡ oxowamḡ enì simaḡwḡyónḡḡi yeáyḡ wurḡnḡḡixinì. ²³ Kiraiso ámá xḡoyá siyikḡ imónḡḡáyo —Ayo ḡwḡnḡḡi roayíroḡḡ eḡaḡi nánì xḡoyá warárinḡḡi imónḡḡoḡ. Ayo Kiraiso miḡḡyínḡḡi wimónḡḡiḡpa oxowa wigḡ apixíwayá miḡḡyínḡḡi imónḡḡaḡi nánì rariḡḡinì. ²⁴ Kiraisoyá siyikḡ imónḡḡáyḡ xḡomḡ simaḡwḡyónḡḡi wurḡnarḡḡápa apixíwayḡné enì segḡ oxowa pí pí nánì searána arḡá nḡwiro simaḡwḡyónḡḡi wurḡnḡḡixinì.

Wigḡ xiagwowamḡ uriḡḡipi nánḡḡinì.

²⁵ Xiagwoyḡné, Kiraiso xegḡ siyikḡ imónḡḡyḡ nánì diḡḡ sipí nḡwirḡ arḡrá winḡa nánì xe yoxáḡḡamḡ onḡḡikḡpoyinṛi eḡḡpa oxoyḡné enì segḡ apixíwamḡ diḡḡ sipí wíḡḡixinì. ²⁶ O e nerḡná xegḡ siyikḡ imónḡḡyḡ píḡḡ imónḡḡwinḡḡinṛi marḡái, “Diḡḡ wḡkwḡroḡwinḡ.” ráná igḡá eámoḡḡpimi dánì ikwiráḡnánḡḡi oimónḡḡpoyinṛi

enǵírini. ²⁷ Xǵoyá siyikǵ imóniǵiyǵ xegǵ sǵmǵmanǵmimi niǵwirárinǵiná imiriǵ mimóniǵagǵ owiniǵmimi e enǵírini. Rapirapǵ mǵdunǵpa eri kǵkwiǵwǵ meakǵnǵpa eri enǵiyǵ yapǵ imóniǵagǵ owiniǵmimi eri siyikwǵ mǵnǵpa eri xwiǵyǵá meárinǵpaxǵ mimónǵpa eri enǵagǵ siǵwǵ owiniǵmimi eri e enǵírini. ²⁸ Ayináni oxoyǵné woxini woxini jǵwanǵjoxǵ dǵǵ sǵpǵ niniǵ píránǵǵ menarǵǵpa segǵ apǵxǵwami enǵ dǵǵ sǵpǵ niǵwiro píránǵǵ uméǵrǵxini. Meánǵǵǵpimi dánǵ wará ná bǵni imóniǵagǵi nánǵ ámá xieǵimi dǵǵ sǵpǵ niǵwirǵná xǵo enǵ nawini dǵǵ sǵpǵ inarǵǵ enǵagǵ nánǵ rarǵini. ²⁹⁻³⁰ Nene niǵǵárini. Xegǵ waráǵpimi ámá go peá mó-narǵǵrini? Oweoǵ. Kiraiso xǵoyá waráǵimi dánǵ siǵkwǵ wé inǵǵiyǵiniǵ imóniǵagwi nánǵ xǵoyá siyikǵ imóniǵwaéne píránǵǵ neamearǵǵpa ámá nǵni enǵ axǵpǵ aiwá niǵro píránǵǵ menarǵǵ ero yarǵǵǵá enǵagǵ nánǵ rarǵini. ³¹ Bǵkwǵyo dánǵ re niǵriniǵ eániǵni, “Ayináni oxo xaniǵauǵ pǵni niǵwiáǵimi xegǵ apǵxǵ tǵni niǵkumǵxiniǵiná sǵni xǵxegǵni mimónǵ ná ayǵ ná bǵniǵniǵ imónarǵǵírini.” ³² E niǵriniǵ eániǵǵpǵ xwiǵyǵá xwé yumǵi imóniǵǵ bǵ nánǵ enǵ rǵniǵni. “Kiraiso tǵni ámá xǵoyá siyikǵ imóniǵiyǵ tǵni nánǵ rǵniǵni.” niǵmónarini. ³³ E nerǵ aiwǵ oxoyǵné woxini woxini sewanǵjoyǵné dǵǵ sǵpǵ inarǵǵápa segǵ apǵxǵwami enǵ dǵǵ sǵpǵ axǵpǵ wǵrǵxini. Apǵxǵwayǵné enǵ segǵ oxowa searǵáǵpǵ xǵxeni arǵá niǵwiro wéyo uméǵrǵxini.

6

Niaíwǵyo uriǵǵpǵ nánǵrini.

¹ Niaíwǵyǵné, Ámináo tǵni nawini ikárinǵǵáyǵné segǵ ápowami tǵni inókǵwami tǵni xǵxeni manǵ arǵá wǵrǵxini. E nerónáyǵ, ayǵ xǵxeni imóniǵǵpǵ yarǵǵagǵa

náni rarĩĩni. ² Ŋwí ikaxí wé wúkaú Gorĩxo nĩra nurĩná re rĩĩyí “Seyĩné xixeni nĩxĩdirĩnáyí, nanĩpĩ seaĩmeanĩarĩni.” rĩĩyí xámi rĩĩpĩ, ayí rĩpĩrĩni, “Segí ápowami tĩni inókiwámi tĩni wé ikwianwĩyo ŋwirárfĩrĩxĩni. ³ Xwĩá tĩyo ŋweanáná nanĩ imónĩĩpĩ seaĩmearĩ xwiogwí obaxí seamúrorĩ enĩa náni ayo wé ikwianwĩyo ŋwirárfĩrĩxĩni.” rĩĩpĩ apĩrĩni.

Xanowamĩ urĩĩpĩ nánĩrĩni.

⁴ Xanoyĩné, niaĩwĩyí wíkĩ ónĩpaxí imónĩpĩrĩ náni uyĩniĩ mĩmé Áminá Jisasomĩ xĩdarĩgĩáyí epaxí imónĩĩpĩ wiepĩsiri xĩo rĩĩpĩ uréwapĩyiri éfĩrĩxĩni.

Xĩnáiwanĩĩ ŋĩ nimónĩro omĩĩ wiiarĩgĩáyo urĩĩ nánĩrĩni.

⁵ Xĩnáiwayĩnénĩĩ nimónĩro omĩĩ wiiarĩgĩáyĩné, segí bosí xwĩá tĩyo ŋweagĩáwami wáyí wiro enĩ sĩrĩrĩŋwĩ wiro nero arĩá yĩmĩgĩ wĩrĩxĩni. Kiraiso rĩĩpĩ arĩá nĩwiro xĩdarĩgĩápa bosowami yapí mĩwĩwapĩyĩ pĩránĩĩ yómĩĩ nimónĩro sekaxí seararĩgĩápi tĩni xixeni éfĩrĩxĩni. ⁶ Wí bosowa weyí oneamépoyĩnĩrĩ wigí sĩŋwĩ anĩgĩe dánĩni nepánĩĩ nimónĩro yarĩgĩápa mé seyĩné Kiraisoyá xĩnáiwayĩnénĩĩ nimónĩro omĩĩ wiiarĩgĩáyĩné enagĩ náni Gorĩxo “E éfĩrĩxĩni.” wimónarĩĩpĩ nero ayá tĩni segí bosowami arĩá wĩrĩxĩni. ⁷⁻⁸ Xĩnáiwanĩĩ nimónĩro omĩĩ wiiarĩgĩáyĩranĩ, omĩĩ wiipĩrĩ náni áxenwarĩ minĩgĩáyĩranĩ, nĩnĩyí pí pí nanĩ yarĩgĩápi náni Ámináo pĩrĩ numamorĩná wigí yarĩgĩápi tĩni xixeni wiinĩá enagĩ náni seyĩné nĩjĩarĩni. Ayĩnani segí bosowami seararĩgĩápi neróná “Ámá wí nánĩni mĩyarĩŋwĩni. Negí Áminá Gorĩxo náni enĩ yarĩŋwĩni.” nĩyaiwiro yayí tĩni éfĩrĩxĩni.

Bosowamĩ urĩĩpĩ nánĩrĩni.

⁹ Wigí Bosoyíné eni omiñí seaiarigíáwa yómiñí nimóniro seaíápa axípi e nero pírániñí umérixini. Bosí seyíné seamiearí ayo umiearí eno añínamí ñweañorini. Wí símí símí e nímeri yarigíáyíniñí mimóniñorini. O e imóniño enagi nání seyíné niñíá imóniñoi. Ayínáni segí omiñí seaiarigíáwami éf uremoarigíápi píní wiárríxini.

“Míxí nání ikínírríxiniñí neaiapiñípi ikínírríxini.” uríñí nánirini.

¹⁰ Yoparí osearimíniñí imóniñípi rípirini. Seyíné Ámináo tñí ikáriniñí enagi nání ení síxí ínírríxini. “Ení síxí o xegí iníñípimi dání ení síxí ínírríxini.” searariniñí. ¹¹ Seyíné obo xegí ináyíniñí nimóniñípimi dání yapí seaiepisimíniñí yarína xaíwí nimóniro xíxe míxí wipaxí imónipírfá nání Goríxo api tñí níknímáná míxí owípoyiniñí neaiapiñípi nípiñí níkníniñí érixini. ¹² Aga áamá tñí míxí inaríñwá enagi nání mísearariniñí. Pí pí kwíyí rfá kíroaríñí añí pírfíyo yaríñípi —Api wí wíyo seáyí e níwimóniñí umearíñípiñí. Wí néní tñí imóniñípiñí. Wí añína tñí xwíarí tñí íkwíróniñími nímiñí sfá yiniñímiñí ñweaarigíáyo umeñwearíñípiñí. Api nípiñí tñí nene míxí inaríñwá enagi nání raríñíni. ¹³ Ayínáni sfá míxí xwiraimími owikáraneyíniño seaipírfá gíyí gíyi imónáná éf níwiniñí mú xopírarí níwiéra núfasáná síni ení neániñí awí ropírfá nání amípi Goríxo míxí nání ikínírríxiniñí neaiapiñípi nípiñí ikínírríxini. ¹⁴ Ayínáni rípi rípi néfasáná ení síxí níniñí xaíwí éf rórixini. Xwíyíá nepáni imóniñípi arerixíniñí yínírríxini. Síwí wé róniñí imóniñípi sorfá míxí nání éf noytkíníntá nání yínigíápiñí yínírríxini. ¹⁵ Xwíyíá yayí neinaríñípi

—Apí Kiraiso ámaéne neaiñtípimi dání áamá xfo tñni aní imónipaxtípirini. Xwiytá yayt neainarñt apí wát urimeaniro imóniptrí nání áamá mixt inanro nání sikwt sú yinarigtápa yíntrixini. ¹⁶ Apí nípini niyínimáná dñt seytné Kiraisomi wíkwroarigtápi áamá níktññt imanarigtápánñt nimanimi útrixini. Níktññt ana tñni nimanimáná éf obo rta onñtrí rta niyínimáná ónaptrpi nípini supkipaxt enagí nání seararñtini. ¹⁷ Yeáy Gorixo seayimixemeanpti áamá mixt mñt mñeaoxoapa oépoyñtrí aríxt dtkínarigtápa dtkíntrixini. Xwiytá Gorixoyápt, xtoyá kwíypimi dání seaíwapiyarñtpti kirá mixt nání xtrarigtápánñt xtrtrixini. E néfasána enñ sixt níntrí xaíwt éf rótrixini.

¹⁸ Apí apí nertná antpá étrixñtrí mīseararñtini. “Gorixo arirá neaíwñgñtrí ínina kwíypimi dání rixñt urtro yarñt wiro étrixini.” seararñtini. Ayínání seytné maiwí bī mé sñgwí sñgwí tñnt nero pí pí seaímeápti xwámámí nīwiro áamá Gorixoyá imónñt nñni nání rixñt wuríyítrixini. ¹⁹ Nioní xwiytá yayt neainarñt yumí imónñtpti nání masístá miníní áwanj urimñtrí manj yámoartná Gorixo ananí woáktkí wipaxoní nimixtná nání ení rixñt nuríyítrixini. ²⁰ Xwiytá apí yanj wurimeiarñgóni enagí nání gwí ñweanñt. “Nioní ayá igigt mé e rñmígnñtrí imónñtápí tñni xixení urimtná nání rixñt nuríyítrixini.” seararñtini.

Tikikaso nání urñt nántrini.

²¹ Tikikaso —O negt ntrixtmeá dñt sixt uyñwáorini. Ámínáo nání wát nurtranéná dñt uñwirárpaxt yarñgorini. O niseáímeartná seytné nioní pí pí nerí ñweanápí nání nñtá imóniptrí nání nípini nání áwanj

searinihoi. ²² Ayí rípi nání uowárenaparini. O niseaimeari áwaní searána seyíne “Porowa e nimóniro rífa ηweaŋoi?” yaiwiro diŋí wíá seaóniri epírífa nání uowárenaparini.

²³ Gí níríxímeániŋí imónigíáyíne, seyíne niwayiróniro ηwearo segí diŋí niwíkwíroriŋípimi dání xixe diŋí sipí iniro epírífa nání ápo Goríxo tñni Áminá Jisasi Kiraiso tñni awaú diŋí seakíkayóisixini.

²⁴ Ámá negí Áminá Jisasi Kiraisomi diŋí sixí nuyiríná ámi diŋí peá nimori pñni miwiárarigíáyo niyoní Goríxo wá wianíwiniŋini.

Xwiyá Gorixoyá Siripirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 20 Jul 2017

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051